

Rapportage derde kwartaal 2017

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Leerlingenaantallen	4
3. Huisvesting.....	7
Nieuwbouw en uitbreiding	7
Huisvestingsplan Primair Onderwijs Amsterdam.....	8
4. Personeelsbeleid	9
Personeels- en salarisadministratie	9
Ziekteverzuim en RI&E	9
Directiezaken.....	10
Lerarentekort	10
Staking 5 oktober	12
5. Onderwijs	13
Onderwijskwaliteit	13
Professionaliteit.....	14
Ondernemerschap/Innovatie.....	17
6. Financiën	20
Exploitatie tot en met september 2017 en prognose 2017	20
Prognose 2017.....	21
Rijksbijdragen	22
Overige overheidsbijdragen	22
Overige baten	23
Personele lasten	23
Afschrijvingen	24
Huisvestingslasten.....	24
Overige instellingslasten	24
Investerings.....	24
Liquiditeit.....	25
Risicoparagraaf.....	25

1. Inleiding

Hierbij treft u de derde kwartaalrapportage van 2017 aan van de Stichting Samen tussen Amstel en IJ (STAIJ). Doel van deze rapportage is de raad van toezicht te informeren over de realisatie van de begroting zoals deze in december 2016 is goedgekeurd. Daarnaast passeren de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in de maanden juli t/m september de revue.

In deze kwartaalrapportage wordt per post een vergelijking gemaakt tussen het resultaat van de eerste negen maanden van 2017 en de begroting. Tot en met het derde kwartaal van 2017 heeft STAIJ een negatief resultaat geboekt van ruim €2 miljoen. De prognose voor het boekjaar 2017 bedraagt ruim €180.000 positief, dit is bijna €400.000 hoger dan het exploitatieresultaat uit de begroting.

Behalve de financiële kengetallen, passeren in de kwartaalrapportage de ontwikkelingen op het terrein van huisvesting, personeelsbeleid en onderwijs de revue. Wij volgen hierbij de opzet van het Koersplan 2015-2019.

Om te monitoren hoe onze belangrijkste inkomstenbron, het aantal leerlingen, zich dit jaar ontwikkelt, is in deze rapportage opnieuw een analyse gemaakt van de leerlingenaantallen. Hierbij wordt het leerlingenaantal van 1 oktober 2016 vergeleken met de prognoses uit de meerjarenbegroting, die is vastgesteld in december 2016, en met de meest actuele cijfers van 1 oktober 2017. Hierdoor ontstaat er een duidelijk beeld over de ontwikkeling van ons leerlingenaantal en daarmee van de inkomsten van de stichting. Met de analyse van ons leerlingenaantal openen wij deze kwartaalrapportage.

2. Leerlingenaantallen

De belangrijkste inkomstenbron van een schoolbestuur wordt gevormd door het aantal leerlingen. In deze kwartaalrapportage presenteren wij de meest actuele cijfers. In onderstaande tabel staan per school achtereenvolgens het leerlingenaantal per 1 oktober 2016 (bepalend voor de inkomsten in het schooljaar 2017-2018), de prognose voor 1 oktober 2017 uit de meerjarenbegroting 2017-2020 en de werkelijke cijfers op 1 oktober 2017 (bepalend voor de inkomsten in het schooljaar 2018-2019).

School	01-10-2016	Prognose MJB 1-10-2017	01-10-2017
Daltonschool Aldoende	400	400	407
De Kaap	150	140	144
De Dapper	150	145	156
Flevoparkschool	243	220	266
't Gouden Ei	79	60	0
Linnaeus	154	140	141
4 ^e Montessorischool De Pinksterbloem	381	415	384
5 ^e Montessorischool Watergraafsmeer	596	615	602
SBO Het Spectrum	138	130	124
Daltonschool De Meer	497	510	481
Bataviaschool	125	100	125
JP Coenschool	233	230	240
De Kraal	391	415	417
8 ^e Montessorischool Zeeburg	446	415	368
Olympus	202	165	166
Daltonschool De Kleine Kapitein	250	235	245
Montessorischool Steigereiland	638	620	604
IKC Laterna Magica	664	695	692
MKC Zeeburgereiland	138	160	171
MKC De Amstel	158	210	203
Totaal	6.033	6.020	5.936

Uit bovenstaande cijfers valt op te maken dat het leerlingenaantal op 1 oktober 2017 bijna honderd lager was dan op 1 oktober 2016. Dit betekent dat wij vanaf 1 augustus 2018 op jaarbasis ongeveer €700.000 aan inkomsten derven. In de eerste en tweede kwartaalrapportage van 2017 was dit verlies aan leerlingen al voorspeld. In de laatste kwartaalrapportage was zelfs een aantal van 5.900 per 1 oktober 2017 aangekondigd. De

daling van het aantal leerlingen is ook zichtbaar bij onze collega-besturen. Bij STAIJ zijn er drie oorzaken aan te wijzen voor de daling van het aantal leerlingen. Op de eerste plaats hebben wij in het najaar van 2016 besloten om 't Gouden Ei met ingang van 1 augustus 2017 te sluiten. Door een sterke terugloop van het aantal leerlingen konden wij de kwaliteit van het onderwijs op deze school niet langer garanderen. Het geprognosticeerde aantal van zestig leerlingen voor deze school op 1 oktober 2017 valt hierdoor weg. Hoewel een groot deel van deze leerlingen een overstap heeft gemaakt naar andere STAIJ-scholen, verliezen wij door de sluiting van de school ook een aantal leerlingen. Op de tweede plaats zijn veel jonge gezinnen verhuisd naar gemeentes buiten Amsterdam. Hierbij spelen de economische groei en de sterke stijging van de huizenprijzen in Amsterdam een grote rol. Buiten Amsterdam kan voor minder geld een groter huis met tuin worden betrokken. Veel van de huizen die in Amsterdam beschikbaar komen, worden ingenomen door gezinnen zonder kinderen of alleenstaanden. Vooral de grote scholen met veel kansrijke kinderen, zoals Montessorischool Steigereiland, Daltonschool De Meer en 4^e Montessorischool De Pinksterbloem verliezen leerlingen door deze wijziging van de demografische opbouw van Amsterdam. Tot slot heeft het negatieve resultaat van het inspectiebezoek aan 8^e Montessorischool Zeeburg in juli 2016 tot een forse daling van het aantal leerlingen op deze school geleid.

De daling van ons leerlingenaantal en daarmee van de hoogte van de bekostiging zal verrekend worden in de nieuwe meerjarenbegroting.

Het aantal inschrijvingen in het schooljaar 2017-2018 laat zien dat het leerlingenaantal in Amsterdam Oost op korte termijn niet zal toenemen en de capaciteit van de bestaande schoolgebouwen in zijn totaliteit meer dan voldoende is. Daarom blijven wij naar mogelijkheden zoeken om ons leerlingenbestand op peil te houden. De gesprekken met de initiatiefgroep Vrije School Amsterdam Oost en het bestuur van de Geert Groote School Amsterdam (GGS) om onder het bevoegd gezag van STAIJ en onder de vleugels van één van de STAIJ-scholen in Amsterdam Oost een vrije school op te richten, zijn dit kwartaal tot volle wasdom gekomen. Aanleiding voor dit overleg is de grote belangstelling onder ouders van Amsterdam Oost en omstreken voor het vrije school concept. Het schoolgebouw van obs De Dapper is het meest geschikt om een vrije school stroom te starten. Om tot een succesvolle implementatie te komen is samenwerking met de bestaande school van groot belang, evenals de opdracht om het multiculturele imago van de nieuwe Dapper als uitgangspunt te kiezen. De gesprekken met de initiatiefgroep en de GGS verlopen in een goede sfeer en hebben inmiddels geleid tot een convenant. In het vierde kwartaal wordt een voorstel aan de Medezeggenschapsraad van obs De Dapper ter instemming voorgelegd. Tevens wordt gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst met de GGS om het initiatief te voorzien van een duidelijke set aan afspraken.

Een extra mogelijkheid die wij nader onderzoeken is of de verplaatsing van een school uit een krimpgebied naar een wijk waar het aantal leerlingen gaat stijgen soelaas kan bieden. Concreet speelt dit voor het Amstelkwartier, waar geen stichtingsruimte is voor een nieuwe school maar waar op termijn wel extra basisscholen noodzakelijk zijn om de groei van het aantal leerlingen op te vangen. Wij hebben aangegeven bij de gemeente om een school uit

Oud Oost in 2020 te willen verplaatsen naar dit gebied. Hierover is nader overleg met de gemeente en de collega-besturen noodzakelijk.

De daling van ons leerlingenaantal kan gecompenseerd worden door de stichting van nieuwe scholen in ontwikkelgebieden. In het kader van het plan van scholen hebben wij een aanvraag ingediend voor de stichting van een nieuwe school in de Sluisbuurt op Zeeburgereiland en een school voor 0-18 jaar op Centrumeiland. Daarnaast willen wij Daltonschool De Kleine Kapitein verhuizen naar het nieuwe ontwikkelgebied Cruquiuseiland, waardoor deze school aan populariteit kan gaan winnen. Deze verhuizing staat gepland voor 2020. Inmiddels heeft de gemeente onze aanvraag voor de Sluisbuurt en Centrumeiland kort voor de zomervakantie gehonoreerd, waarbij dit voor Centrumeiland alleen voor het PO-gedeelte geldt. In het najaar zal het ministerie van OCW definitief uitsluitsel geven over deze aanvragen.

Bovenstaande ontwikkelingen laten zien dat de scholen in de nieuwe gebieden in Oost (Zeeburgereiland, Centrumeiland, Amstelkwartier en in de toekomst wellicht IJburg 2) van groot belang zijn om ons huidige marktaandeel van 51,3% te behouden. Deze groei moet de teruggang op de scholen in de oudere stadswijken, die qua demografische samenstelling veranderen en minder gezinnen trekken, compenseren.

3. Huisvesting

In dit hoofdstuk staan we stil bij de belangrijkste ontwikkelingen op het terrein van de onderwijshuisvesting.

Nieuwbouw en uitbreiding

De belangrijkste huisvestingskwesaties van 2017 bleven ook in het derde kwartaal prominent aanwezig. Het betreft Daltonschool De Kleine Kapitein, De Kaap, Laterna Magica 0-18 en MKC Zeeburgereiland.

Na de gebiedssessies voor de ontwikkelgebieden Sluisbuurt, Centrumeiland IJburg en Amstelkwartier van het tweede kwartaal, is het derde kwartaal gebruikt voor verdere verkenningen van de bouw -en ontwikkelingsopgaven zodat daarover in het vierde kwartaal meer richtinggevende en definitieve uitspraken kunnen worden gedaan.

Daltonschool De Kleine Kapitein

Er is nog steeds geen duidelijkheid over de kavel en vorm waarop/waarin De Kleine Kapitein zou moeten worden gebouwd op het Cruquiuseiland. Met zekerheid kan gesteld worden dat oplevering van een permanent gebouw niet meer kan worden gerealiseerd voor 1 januari 2020. Tegelijkertijd geeft de gemeente Amsterdam aan dat een verlenging van de gebruiksduur van de huidige school niet realistisch is. Deze ontwikkelingen plaatsen ons in een spagaat: enerzijds komen er kinderen wonen op het Cruquiuseiland die wij niet kunnen opvangen in een school binnen de wijk, waardoor het gevaar ontstaat dat deze kinderen naar scholen in andere gebieden gaan. Anderzijds kunnen wij nog geen zekerheid bieden over een verhuistermijn. Dat betekent dat de gemeente ons aangeeft dat een tijdelijke oplossing voor de school realistisch is, een optie die wij uitdrukkelijk hebben uitgesloten. Wij willen de school niet tweemaal verhuizen.

De Kaap

De bouw van IKC De Kaap blijft op schema. Oplevering is gepland begin december zodat de ingebruikname gepland blijft op 2 januari 2018.

Laterna Magica en Centrumeiland IJburg

In het derde kwartaal is duidelijk geworden dat wij voor Laterna Magica een grotere ruimtebehoefte verwachten dan de gemeente Amsterdam heeft gereserveerd. Daarmee wordt de inpassing van de school op zowel Centrumeiland als het (bestaande) Haveneiland lastiger.

De goedgekeurde aanvraag voor de nieuw te stichten (basis)school is door de gemeente ter goedkeuring naar het ministerie van OCW gestuurd.

Over de bestuurlijke samenvoeging met het bestuur van het IJburg College wordt elders in deze rapportage bericht.

Zeeburgereiland/Sluisbuurt

In het derde kwartaal is verder verkend op welke wijze STAIJ en ASKO de eerste twee scholen in het gebied Sluisbuurt zouden kunnen ontwikkelen. Moeilijkheid daarbij is dat nog niet duidelijk is op welke wijze de bouw tot stand kan komen (solitair, onderdeel van een groter gebouw) en dat de beschikbare kavels niet zijn vastgelegd. Ook is er nog politieke discussie over het bouwprogramma voor de wijk waardoor de leerlingenprognoses nog veranderen.

De werkzaamheden aan de gevels van MKC Zeeburgereiland vorderen gestaag. In november 2017 worden deze werkzaamheden afgerond. In vervolg daarop hebben wij gesproken over de termijn en voorwaarden waaronder het pand door STAIJ in eigendom en exploitatie zou kunnen worden genomen. Daarnaast is duidelijk dat in 2019 meer capaciteit van de school wordt gevraagd. Op een aanvraag voor uitbreiding is ambtelijk akkoord gegeven. In het vierde kwartaal zal daarom de voorbereiding voor de uitbreiding worden gestart.

Huisvestingsplan Primair Onderwijs Amsterdam

Het MeerjarenGebouwenPlan (MGP) van de Federatie Openbaar Primair Onderwijs Amsterdam is inmiddels over de gehele stad uitgebreid. In vervolg daarop is geld beschikbaar gekomen om een zevental gebouwen van verschillende schoolbesturen al in 2018 te renoveren. Voor 2019 worden voorbereidingen getroffen om ook daarvoor gebouwen aan te wijzen. Daarmee komt het programma om het areaal aan gebouwen in de stad te verbeteren tot aan het niveau van het kwaliteitskader Onderwijshuisvesting op stoom.

De gemeente Amsterdam heeft in het derde kwartaal ook de normvergoeding voor nieuwbouw sterk opgetrokken naar plm. €2.050 per m². Gekoppeld daaraan is een nieuwe regeling voor aanpassing en renovatie van gebouwen voorgesteld, inclusief een richtbudget voor dergelijke aanpassingen. Voor 2018 is geen renovatie voor STAIJ te verwachten vanwege de staat van het gebouwareaal van STAIJ. Vanaf 2019 zijn daar wel mogelijkheden voor. Daarbij zijn factoren als noodzaak voor en beschikbaarheid van tijdelijke huisvesting en andere bouwplannen in de buurt van onze scholen van belang.

4. Personeelsbeleid

Het derde kwartaal staat traditioneel in het teken van de afsluiting en start van een schooljaar. Voor de personeels- en salarisadministratie is dan ook een veelheid aan mutaties te verwerken omdat aanstellingen eindigen of omgezet worden in een vast dienstverband.

Personeels- en salarisadministratie

Het eerste halfjaar is vooral op en vanuit het stafbureau geïnvesteerd in het goed implementeren en uitrollen van HR2day. Er zijn beschrijvingen van de reguliere workflow processen opgesteld en gedeeld en er zijn vervolg instructiebijeenkomsten georganiseerd voor de administratief medewerkers en schooldirecteuren. In mei is een begin gemaakt om directeuren maandelijks overzichten te verstrekken van de medewerkers die verloond worden met het verzoek te controleren en te retourneren.

Rond de zomervakantie bleek dat de processen op de personeelsafdeling nog niet optimaal verlopen. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te voeren, zoals onvolledige of te late aanlevering van personeelsmutaties door de scholen en onvoldoende menskracht op het stafbureau om in de lacunes te voorzien. Een aantal zaken wordt door Qualiant nader onderzocht om na te gaan of invoer en verwerking van mutaties technisch eenvoudiger aangeboden kunnen worden, zoals de opmaak van aktes. De scholen worden actiever benaderd wanneer blijkt dat mutaties niet goed ingevoerd worden en kunnen op locatie instructie krijgen om te zorgen dat mutaties goed ingevoerd worden. Directeuren zijn gevraagd om hun medewerkers en vooral nieuwe medewerkers te wijzen op het activeren en zelf controleren van de gegevens.

Adviesbureau Sterk-Onderwijs is gevraagd om onderzoek te doen naar de efficiency van het huidige systeem in relatie tot de werkorganisatie. Het wegvallen van het externe administratiekantoor heeft nog niet geleid tot een evenwichtige taakverdeling en diverse werkprocessen blijken nog niet voldoende op elkaar afgestemd te zijn. De aanbevelingen uit dit onderzoek zullen eind oktober intern besproken worden.

Ziekteverzuim en RI&E

In 2016 was het ziekteverzuim bij STAIJ gedaald van 7,9% in 2015 naar 6,7%. In het eerste kwartaal van 2017 bedroeg het ziekteverzuim 7,2%. Dit cijfer was 0,8% lager dan het percentage van het eerste kwartaal 2016. In het tweede kwartaal daarentegen steeg het ziekteverzuim naar 7,9%, een stijging van 0,7% in vergelijking met het tweede kwartaal van 2016. Hiermee kwam een einde aan een periode van drie jaar waarin het ziekteverzuimpercentage is gedaald. In het derde kwartaal bedroeg het ziekteverzuim 5,6% en was daarmee slechts 0,2% hoger dan het verzuim in het derde kwartaal van 2016. Over de eerste negen maanden van 2017 is het verzuimpercentage vrijwel gelijk aan die van 2016. In bijlage 1 is ons dashboard qua verzuim opgenomen.

De terugdringing van het ziekteverzuim blijft één van de speerpunten van ons beleid. Het hiervoor opgestelde actieplan wordt uitgevoerd. Vlak voor de zomervakantie werden de resultaten bekend gemaakt van de in het tweede kwartaal uitgevoerde risico-inventarisaties en -evaluaties (RI&E) op onze scholen. De RI&E bestond uit:

- Een vragenlijst over de schoolorganisatie (aantal werknemers, m/v verdeling, leeftjidsindeling, verwachte organisatieontwikkelingen);
- Rondgang door het gebouw en over het schoolplein, waarbij vooral gelet werd op het binnenklimaat, staat van het meubilair, ICT-voorzieningen (beeldscherm), onderhoud en registratie van speeltoestellen en brandblusmiddelen, verversing van zand in de zandbakken, keuring van liften en elektrische installatie en tot slot de legionella preventie;
- Nagaan in hoeverre gedragsregels opgesteld en bekend zijn ten aanzien van ongewenst gedrag, alcohol- en drugsgebruik en rookbeleid;
- Nagaan of de bedrijfshulpverlening, noodplannen en ontruimingsoefeningen op orde zijn.

Behalve de RI&E is ook de pilot werkvermogenscan gestart op MKC De Amstel, De Kraal en 4^e Montessorischool De Pinksterbloem. De Werkvermogenscan bestond uit het invullen van vragenlijsten op het gebied van gezond werken en gezond leven en het afnemen van een korte healthcheck op locatie, waarbij het cholesterolgehalte, de Body Mass Index (BMI), het vetpercentage en de middelomtrek werd gemeten.

De verschillende rapportages zijn naar de schooldirecteuren verstuurd. De beleidsmedewerker huisvesting zal tijdens zijn schoolbezoeken de bevindingen en aandachtspunten doornemen. Er werden geen zaken benoemd die vallen in risicoklasse 1, waarbij het werk onmiddellijk gestaakt moet worden omdat het bedreigend is voor de gezondheid. Tijdens de schoolbezoeken door de bestuurder in het kader van de kwaliteitsmonitor worden opvallende zaken doorgenomen. Daarbij is vooral aandacht voor de ontruimingsoefeningen en of er voldoende gecertificeerde bedrijfshulpverleners op school aanwezig zijn.

In het vierde kwartaal zal een plan van aanpak worden opgesteld en besproken met de GMR.

Directiezaken

Op 1 augustus 2017 is Holga de Vries gestart als directeur op 8^e Montessorischool Zeeburg. De aanstellingen van Jan-Joris Hoefnagel en Mario Wormhoudt als directeur van respectievelijk obs De Dapper en obs Olympus werden met ingang van dezelfde datum omgezet in een vast dienstverband.

Lerarentekort

Op initiatief van STAIJ en collega-bestuur Sirius is een samenwerkingsafpraak gemaakt met de Pabo van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) om met ingang van 1 november 2017 een tweejarig opleidingstraject te starten voor zij instroom in beroep-medewerkers (ZiB) voor de

Federatie Openbaar Primair Onderwijs Amsterdam. Alle deelnemende besturen, met uitzondering van Orion, hebben zich verbonden om een evenredig aantal deelnemers af te vaardigen zodat een groep van minimaal 15 en maximaal 25 medewerkers in twee jaar tijd hun lesbevoegdheid voor het primair onderwijs kunnen behalen. In het derde kwartaal hebben inmiddels zes kandidaten van STAIJ een positief resultaat behaald voor het vereiste geschiktheidsonderzoek om aan een ZiB-traject deel te nemen. Vijf zij instromers volgen het HvA-traject en één kandidaat heeft zich ingeschreven bij het Marnixcollege in Utrecht. Naar verwachting zal in het vierde kwartaal nog een kandidaat een geschiktheidsonderzoek ondergaan. De zij instromers starten hun werkzaamheden op Daltonschool De Aldoende, IKC Laterna Magica, Montessorischool Steigereiland en MKC Zeeburgereiland. Obs De Dapper heeft formatie ingeruimd voor een zevende kandidaat.

Dankzij intensief overleg met het ministerie van OCW is besloten om de subsidieregeling voor ZiB ook open te stellen voor potentiële werknemers die een lesbevoegdheid voor het voortgezet onderwijs hebben behaald. Met de HvA zal nader overleg plaatsvinden om voor deze kandidaten na te gaan of zij via ontheffingen van onderdelen van het opleidingstraject versneld een bevoegdheid kunnen halen.

Tevens is de dringende vraag voorgelegd aan de HvA om te komen tot een geschikte en versnelde aanpak om onderwijsassistenten en leraarondersteuners door te laten stromen naar een Pabo-opleiding.

Het volgende kwartaal wordt in federatieverband nader onderzocht hoe de hoofdtaak van De Brede Selectie (invalpool van de Federatie) optimaal ingevuld kan worden zodat de scholen verder ontlast worden om in invalvacatures te voorzien. De invalpool bevat helaas te weinig krachten die korttijdelijke invalvragen of spoedvragen kunnen opvangen.

STAIJ heeft het afgelopen schooljaar gebruik moeten maken van commerciële bureaus om invalvacatures ingevuld te krijgen. Hoewel de loonkosten gedeclareerd kunnen worden bij het Vervangingsfonds als er sprake is van verzuimverlof wegens ziekte, komen de BTW- en overheadlasten van een bureau voor rekening van het bestuur. Bovendien hanteren de bureaus hoge tarieven. Daarom is aan het einde van het derde kwartaal een gezamenlijke brief van alle Amsterdamse besturen verstuurd naar de commerciële bureaus om een spoedoverleg in te plannen over de ontstane situatie en tot afspraken te komen over een maximaal tarief. Een overleg over dit onderwerp staat ingepland voor het vierde kwartaal.

Via het Breed Bestuurlijk Overleg (BBO) en vanuit de Federatie is de gemeente Amsterdam gevraagd om het lerarentekort middels aanvullende maatregelen het hoofd te bieden. Vlak na de zomervakantie liet de gemeente weten een aanvulling te willen geven aan de vergoeding voor de kosten woon-werkverkeer. Aangezien dit fiscale gevolgen kan hebben, worden de voorstellen nog nader onderzocht. Daarnaast heeft de gemeente een vergoeding aangekondigd voor het Schoolbureau die kandidaten voor het ZiB-traject werft en daarbij gebruik maakt van het uitkeringsbestand van het UWV. Deze kandidaten volgen een zogeheten crashcourse om proefondervindelijk te ervaren wat het werken in het PO behelst. Het traject wordt afgesloten met een advies of de kandidaten voorgedragen kunnen worden aan een bestuur om te werken

aan het geschiktheidsonderzoek. Het Schoolbureau ontlast daarmee besturen voor wat betreft de werving- en selectieprocedure, beoordeelt of iemand in potentie kan deelnemen aan het opleidingstraject en begeleidt de kandidaat om tot een succesvol resultaat te komen wat betreft het geschiktheidsonderzoek.

Staking 5 oktober

Op 5 oktober was een landelijke stakingsdag in het primair onderwijs. Onder leiding van PO in Actie werd aandacht gevraagd voor de lage salarissen in het primair onderwijs (gemiddeld 20% lager dan in het voortgezet onderwijs) en de ervaren werkdruk. De actievoerders vragen structureel om een investering van €1,4 miljard op jaarbasis. De kabinetsformatie heeft tot nu toe een bedrag opgeleverd van €270 miljoen op jaarbasis voor de verhoging van de salarissen en €450 miljoen voor het verlagen van de werkdruk. Laatstgenoemd bedrag komt pas vanaf 2021 beschikbaar.

De staking van 5 oktober was een groot succes. Alle STAIJ-scholen deden aan de actie mee. Ook het bestuur van STAIJ heeft zich solidair verklaard met de staking. Het bestuur van STAIJ heeft, in lijn met afspraken binnen het BBO, besloten om geen loon in te houden van de stakers. Dit zou voor de rijksoverheid aanleiding kunnen zijn om de bekostiging voor deze dag in te houden. Hoewel wij dit niet verwachten, hebben wij deze mogelijkheid aan de risicoparagraaf toegevoegd.

Voor de maand november worden nieuwe stakingen voorbereid. Wij zullen dan als bestuur opnieuw een standpunt moeten innemen over de rechtmatigheid van deze acties en een beslissing moeten nemen of we het loon van de stakers al dan niet gaan inhouden.

5. Onderwijs

Vanwege de consistentie van onze documenten volgen wij hier de indeling van het Koersplan 2015-2019.

Onderwijskwaliteit

Begin juli heeft 8e Montessorischool Zeeburg het basisarrangement verkregen van de Inspectie van het Onderwijs. Nadat de school in juli 2016 als “zwak” was beoordeeld, is er onder leiding van een interim directeur een plan van aanpak opgesteld om zo snel mogelijk aan de kwaliteitseisen te voldoen. Het team van de 8e Montessorischool Zeeburg heeft het afgelopen schooljaar hard gewerkt om het basisarrangement te verkrijgen. Zij verdienen met het begin juli verkregen resultaat een enorm compliment, omdat de Inspectie meer dan tevreden was over de behaalde resultaten.

STAIJ heeft als kwaliteitsinstrument ter beoordeling en het volgen van de onderwijskwaliteit op haar scholen de zogeheten Kwaliteitsmonitor STAIJ ontwikkeld. Deze monitor is na overleg met en na goedkeuring van de directeuren in het derde kwartaal aangepast met de volgende onderdelen:

- Ondersteuningsprofielen in het kader van passend onderwijs
- Meting sociale veiligheid leerlingen
- Schoolbezoeken

Vanaf september 2017 leggen de bestuurder en de algemeen beleidsmedewerker schoolbezoeken af waarin naast de bespreking van de informatie uit de Kwaliteitsmonitor met de directie en interne begeleiding ook gesproken wordt met ouders, leerlingen en personeel. Tevens worden er tijdens het bezoek verschillende klassenbezoeken afgelegd. Deze aanvullingen op de monitor hebben de volgende doelen:

- Verificatie van de papieren gegevens met de werkelijkheid waardoor verrassingen gereduceerd worden.
- Schoolbezoeken zijn in lijn met het veranderde inspectietoezicht dat per 1-9-2017 is ingegaan.

In het derde kwartaal 2017 zijn drie scholen bezocht, in het vierde kwartaal staan veertien bezoeken gepland en in het eerste kwartaal 2018 twee.

In het kader van het STAIJ ICT bestemmingsplan hebben er in het derde kwartaal 2017 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Aanstelling bovenscholings inhoudelijk ICT-medewerker (2,5 dag per week) per 1-8-2017.
- Nulmeting van de stand van zaken op STAIJ-scholen met betrekking tot het ICT-bestemmingsplan.

De uitkomsten van de nulmeting geven het volgende beeld:

- 92% van de leerkrachten STAIJ ondersteunen hun onderwijs met ICT-hulpmiddelen.
- 76% van de leerkrachten zijn in staat te beoordelen of en kunnen uitleggen wanneer ICT-meerwaarde voor hun onderwijs heeft.
- 30% van de STAIJ-scholen informeren ouders over de ontwikkeling van hun kind(eren) vanaf papier, 30% geheel digitaal en 40% in een combinatie van papier en digitaal.
- 60% van de scholen werkt met een digitale nieuwsbrief/app, 25% met een digitale én papieren nieuwsbrief en 15% informeert ouders alleen vanaf papier.
- 40% van de scholen maakt gebruik van een digitale tool zoals een ouderportaal of een app om onder andere ouderbetrokkenheid vorm te geven.
- 65% van de scholen maakt gebruik van social media voor promotie doeleinden.
- Op 70 % van de scholen werkt het wifi-netwerk naar tevredenheid, bij 15% is dat wisselend en bij 15% werkt het onvoldoende.
- De verhouding tussen het aantal devices op scholen is:
 - 1 : 1 5%
 - 1 : 3 30%
 - 1 : 5 35%
 - 1 : 7 10%
 - Onbekend 20%
- 100% van alle groepen kan beschikken over een digitaal schoolbord.
- 65% van de scholen werkt via een online platform (Google education of Office 365).
- 45% van de scholen gaat bewust om met datalekken.

De doelstellingen om deze uitkomsten te verbeteren, staan beschreven in het STAIJ ICT bestemmingsplan 2016-2019. Er zijn zeven scholen die hulp hierbij hebben ingeschakeld van de bovenschols inhoudelijk ICT-er.

Professionaliteit

Op het terrein van de professionele ontwikkeling speelde STAIJ op bestuurlijk niveau een verbindende rol in de verdere versterking van de samenwerking tussen de lerarenopleiding en de scholen.

Na het stoppen van de subsidie versterking samenwerking was herijking nodig. De subsidieaanvraag heeft gezorgd voor het formuleren van doelstellingen, ontwikkeling, extra inzet en middelen, organisatiestructuur en allerlei vormen van verbinding. Met het inleveren van de eindverantwoording, met als belangrijke resultaat het “Amsterdams model Samen Opleiden”, is er ook een punt gezet. De ondersteunende middelen zijn gestopt.

In een constructief gesprek met de opleiding en collega Academische opleidingsschool ASKO is verkend “hoe nu verder”? Met als metavraag: “Op welke wijze willen we verder

samenwerken rondom Samen Opleiden in Amsterdam en hoe betrekken we daar de andere schoolbesturen bij?”

Een aantal belangrijke uitkomsten in uitspraken en in vragen:

1. De toegevoegde waarde die de afgelopen jaren vanuit Samen Opleiden in school tot stand is gebracht, wordt door alle partners herkend en onderschreven.
2. Investeren in verdergaande versterking van de samenwerking is een gemeenschappelijke wens.
3. Het Model Samen opleiden is een bruikbaar brondocument om verdere dialoog te voeren en tot versterking van de samenwerking te komen.
4. De dialoog is een gesprek over kwaliteit, over intentie, over duurzaam verbinden als kenmerken van investeringsbereidheid van huidige en mogelijk toekomstige partners. Financiële middelen zijn nodig, niet leidend.

Als het gaat over de vraag hoe de opgebouwde verbinding tussen de deelnemende opleidingsscholen (in de afgelopen subsidieperiode versterking samenwerking) vervolg zou kunnen krijgen, zijn er vragen en worden er mogelijkheden gezien:

1. De vraag naar kwaliteit – wat hebben we zeker te bewaken? Een nieuwe accreditatie met bijbehorend NVAO criteria – hoe krijgen we zicht op de echte kwaliteit van de partners en met wie gaan we dan door?
2. Naast kwaliteitszorg speelt ook de omvang van het samenwerkingsverband een rol.
3. De vraag naar hoe het proces in te richten – op welke manier worden andere opleidingsscholen betrokken? Wie voert daarop de regie?
4. Overwogen kan worden dat besturen een handtekening zetten onder het model Samen Opleiden waarmee commitment schriftelijk is vastgelegd.

Er worden mogelijkheden gezien waarop kan worden aangehaakt:

- Aansluiten op de Amsterdamse lerarenagenda.
- Huidig lopende projecten in de samenwerking (bijvoorbeeld de werkplaats onderzoek) veel gericht op doelstelling van de versterking samenwerking/het beoogde duurzame samenwerkingsverband richten.
- De gelaagdheid in het samenwerkingsverband met specifieke bijbehorende kennis en netwerken benutten om het gesprek aan te gaan op bestuursniveau, gemeenteniveau, ministerieel niveau, politiek etc..
- Wat betreft financiën: de deelnemende besturen moeten zelf investeren in menskracht en expertise. De HvA toont zich bereid een bijdrage te leveren door een beroep te doen op interne middelen waardoor docenten ingezet kunnen worden in het traject van Samen Opleiden. Vervolgens doen we een beroep op de gemeente en in laatste instantie op het ministerie (mogelijke uitbreiding subsidie door staffelverhoging).

Naast de borging van de kwaliteit van de aankomende leerkracht heeft door de formalisering van het Coachingshuis STAIJ ook de ondersteuning bij borging van kwaliteit van de zittende medewerker een vaste plek gekregen binnen STAIJ.

Maatschappelijk is er een kanteling bezig: top/down sturing maakt plaats voor sturing van onderaf. De professional wordt steeds autonomer en is tegelijkertijd verantwoordelijk voor zijn eigen ontwikkeling. De professional moet zelf steeds meer kunnen aangeven wat hij nodig heeft om zich verder te ontwikkelen. Deze ontwikkelingen hebben ook effect op de rol van de bestuurder, de leidinggevende in de school en sturingsprincipes in de organisatie. Het Coachingshuis STAIJ neemt het hele systeem in beeld en verbindt zich niet alleen met de ontwikkeling van het individu, maar ook met die van de organisatie.

Het lerarentekort leidt nu al tot het zoeken naar mogelijkheden om mensen enthousiast te maken voor het onderwijs. Er wordt weer gekozen voor zij instromers, starters met een deeltijdopleiding en herintreders. Het belang om deze mensen zo uit te rusten dat ze met vertrouwen een groep kinderen goed onderwijs kunnen bieden, vraagt om coaching en begeleiding. Die coaching en begeleiding is daarnaast noodzakelijk om de goede leerkracht ook voor de toekomst te behouden. De CAO stelt coaching voor startende leerkrachten als een verplichting. Ook zonder die verplichting hoort het bij goed werkgeverschap om startende leerkrachten tijdens hun eerste werkperiode goed toe te rusten.

Het Coachingshuis STAIJ maakt actief contact met de scholen van STAIJ om ondersteuning te bieden aan zowel leerkrachten als leidinggevenden. In de eerste vier weken van het schooljaar is de ondersteuningsbehoefte op de scholen gepeild. Ruim dertig trajecten zijn gestart. Daarnaast zijn de eerste contacten gelegd om het door ons ontwikkelde product in te zetten binnen de Federatie Openbaar Primair Onderwijs Amsterdam.

Opleiden in school STAIJ

Dit schooljaar zijn 86 studenten gestart met hun stage op de opleidingsscholen binnen STAIJ, 21 UPvA studenten en 65 HvA studenten, waarvan 19 LiO-studenten. Het betreft zowel voltijd als deeltijd studenten die studeren bij de HvA of UPvA.

Het opleidingsteam heeft een nulmeting uitgevoerd in relatie tot het Model Samen Opleiden in Amsterdam. De nulmeting levert een positief beeld op van de opleidingsschool, waarbij we gedeeltelijk of volledig voldoen aan alle indicatoren binnen de onderwerpen “opleiden”, “onderzoek en onderwijs ontwikkelen” en “professionalisering”. De aandachtspunten zijn gericht op de afstemming van begeleiding van de startende leerkracht, de mogelijkheid tot voortzetting van de onderzoeksdocenten binnen STAIJ en er wordt gewerkt aan professionalisering van de nieuw aangestelde opleider in school. Deze nulmeting is verwerkt in het ambitieplan OIS-STAIJ 2017-2018.

De opleidingscoördinator bereidt in samenwerking met het bestuur en de HvA de leeromgeving voor de aankomende zes zij instromers in beroep-medewerkers (ZiB) voor. Dit is bedoeld om de kwaliteit van de begeleiding op een zo hoog mogelijk plan te brengen en

daarmee optimale steun te verlenen aan de startende zij instromer, waarbij de individuele startsituatie van de ZiB leidend is voor de in te vullen begeleiding. Vanuit de expertise van de opleiders als aangewezen examinatoren van de praktijk worden de ZiB's begeleid en beoordeeld en tevens begeleiden deze gecertificeerde assessoren binnen het team de ZiB met hun portfolio.

Onderzoek binnen STAIJ – werkplaats diversiteit

STAIJ is één van de schoolbesturen die sinds het schooljaar 2016/2017 participeert in de pilot “Werkplaats Diversiteit”. De Werkplaats is een flexibel netwerk van verschillende scholen en kennisinstituten die gezamenlijk praktijkgericht onderzoek doen rondom het thema diversiteit. Centraal staat het beantwoorden van de vraag: “Wanneer handel je, hoe en waartoe?” Deze vraag heeft als doel om leerkrachten binnen een grootstedelijke context te helpen zich handelingsbekwamer te voelen. Binnen STAIJ doen 5^e Montessorischool Watergraafsmeer, 4^e Montessorischool De Pinksterbloem en de JP Coenschool mee in de Werkplaats. Vorig jaar hebben we geïnvesteerd in het vinden van een aanpak die goed bij elke school past. Hierdoor kunnen we dit schooljaar starten met de inhoudelijke onderzoeken. De verwachte opbrengsten zijn resultaten die leiden tot verdere schoolontwikkeling rondom het thema diversiteit op de betreffende scholen. Daarnaast kunnen de resultaten andere scholen binnen STAIJ inspireren om zelf praktijkgericht onderzoek te doen of zich verder te ontwikkelen rondom het thema diversiteit. Om dit te vergemakkelijken geeft de Werkplaats een glossy uit waarin resultaten op een aantrekkelijke manier worden gepresenteerd. Daarnaast kan iedereen onze voortgang volgen op de site: <http://www.kohnstamminstituut.uva.nl/woa/>

Ondernemerschap/Innovatie

De gemeente Amsterdam heeft het initiatief genomen voor een project om alle burgers in Amsterdam in de gelegenheid te stellen plannen in te dienen voor de oprichting van een nieuwe school. STAIJ heeft in 2015 een plan ingediend om IKC Laterna Magica 0-12 jaar uit te bouwen naar een voorziening voor 0-18 jaar. Op Laterna Magica wordt onderwijs gegeven volgens het model van natuurlijk leren en is er sprake van een doorgaande leerlijn van 0-12 jaar. Realisatie van ons plan zou betekenen dat wij ook gaan “ontschotten” tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en wij aansluiten bij de veel gehoorde opmerking dat het voortgezet onderwijs aan vernieuwing toe is. Het idee dat een leerling in Nederland een diploma krijgt op grond van het vak waar hij of zij het slechtst op scoort, is aan vervanging toe. Ons voorstel voorziet nog in een andere belangrijke doelstelling. In tegenstelling tot het openbaar primair onderwijs, is het marktaandeel van het openbaar voortgezet onderwijs in Amsterdam veel lager dan in andere steden in de Randstad. Er zijn zes openbare schoolbesturen in het voortgezet onderwijs in Amsterdam met in totaal slechts tien scholen (van de vijftig). In het Stadsdeel Oost is geen enkele school voor voortgezet onderwijs met de denominatie “openbaar”. Inwoners van IJburg moeten minimaal acht kilometer reizen om een openbare school voor voortgezet onderwijs te kunnen bezoeken. Wij willen in deze lacune voorzien.

Eind januari 2016 heeft het College van B&W besloten dat Laterna Magica samen met drie andere initiatieven is toegelaten tot de Kraamkamer. In het juryrapport, waarop het besluit van het College is gebaseerd, is vermeld dat ons plan onderscheidend is “vanwege de borging van de individuele leerroutes in het kwaliteitssysteem; waarmee ook de kwaliteit en het niveau van de school geborgd worden. Met dit systeem is uitgebreide ervaring opgedaan. Er ligt een goed uitgewerkt voorstel om vanuit het basisschoolprogramma qua inhoud en aanpak tot een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs te komen, waarbij vanuit een brede vorming in de onderbouw uiteindelijk de focus op diploma en examen ontstaat. Het voorstel biedt een sterke samenhang tussen visie, mensen en middelen. Ook is er een sterke koppeling tussen onderwijs, onderzoek en opleiding. Het voortbouwen op de huidige ervaring van Laterna Magica 0-12 naar 12-18 wekt vertrouwen dat het plan haalbaar is en een grote kans van slagen heeft. Wel betreden bestuur en school hiermee een nieuw terrein, het voortgezet onderwijs, dat qua eigen dynamiek en regelgeving veel aandacht zal vragen”.

Vanaf de toekenning van de prijs zijn wij samen met de gemeente Amsterdam aan het onderzoeken hoe wij het plan verder vorm gaan geven. Het gaat hierbij om het vinden van stichtingsruimte voor de nieuwe school, de zoektocht naar een geschikte locatie en een uitwerking van de inhoudelijke uitgangspunten van de school in een ruimtelijk programma. Gelet op de regels die er bestaan voor het stichten van nieuwe scholen op het terrein van het voortgezet onderwijs en de locatie die wij voor ogen hebben (Centrumeiland), is het IJburg College de meest voor de hand liggende samenwerkingspartner. De besprekingen hebben begin juli geleid tot overeenstemming tussen de bestuurders en raden van toezicht van beide organisaties om een traject naar bestuurlijke fusie in te gaan. De hierbij horende publieke verklaring werd op 11 juli gedeeld met alle betrokkenen:

“De bestuurders en de raden van toezicht van de Stichting Samenwerkingsschool voor Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs IJburg (IJburg College) en de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Samen tussen Amstel en IJ (STAIJ) hebben besloten een traject in te gaan naar een bestuurlijke fusie.

Tijdens dit traject worden alle stappen doorlopen die volgens de wet- en regelgeving (instemming (G)MR van beide organisaties, gemeente Amsterdam en minister) noodzakelijk zijn. Bovendien wordt nadrukkelijk onderzocht of en hoe de fusie de continuïteit van beide organisaties in de toekomst kan borgen.

Indien de bestuurlijke fusie tot stand komt, wordt het aanbod van vernieuwend voortgezet onderwijs op IJburg uitgebreid. Naast de uitbouw van het bestaande onderwijs op het IJburg College kan de nieuwe organisatie in gezamenlijkheid Laterna Magica 0-18 jaar (de winnaar van de prijsvraag “Onze Nieuwe School” van de gemeente Amsterdam) realiseren. Door de oprichting van deze school ontstaat er een extra vernieuwend onderwijsconcept voor alle inwoners van IJburg en omgeving, waarbij de doorgaande leerlijn van 0 tot 18 jaar gewaarborgd is. Deze nieuwe school zal nadrukkelijk de samenwerking opzoeken met het huidige IJburg College en vice versa. Daarnaast kunnen door de fusie op andere plekken in Amsterdam Oost samenwerkingsvormen tot stand komen tussen de scholen van het IJburg College en STAIJ.

Om het traject te doen slagen wordt op korte termijn een externe projectleider benoemd. Over de nadere ontwikkelingen rond dit project houden wij u op de hoogte.”

In het derde kwartaal is onder leiding van het adviesbureau Van Beekveld & Terpstra een begin gemaakt met het fusietraject met het IJburg College. Op basis van een projectplan wordt een fusie effectrapportage (FER) opgesteld, waarbij de onderdelen “financiën”, “personeel”, “huisvesting”, “staforganisatie” en “onderwijsinhoud” prominent aan bod komen. Naar verwachting zal de FER begin 2018 het daglicht zien en wordt op basis hiervan een besluit genomen, waarbij de GMR nauw betrokken zal worden. Bij een positieve besluitvorming kan Laterna Magica 0-18 jaar per 1 augustus 2019 haar deuren openen. Daarbij zal STAIJ de kinderopvang op Laterna Magica in eigen beheer gaan nemen. Hiervoor hebben wij in juni de samenwerkingsovereenkomst met Partou opgezegd, waardoor wij uiterlijk met ingang van 1 februari 2019 de kinderopvang op Laterna Magica onder het bevoegd van STAIJ gaan uitvoeren.

6. Financiën

In het vervolg van de kwartaalrapportage passeren de belangrijkste financiële ontwikkelingen de revue. Daarbij wordt ook de risicoparagraaf uit de (meerjaren)begroting 2017-2020 gemonitord. Allereerst staan de cijfers tot en met september centraal.

Exploitatie tot en met september 2017 en prognose 2017

	Periode- begroting	Realisatie	Realisatie minus Periode begroting
Baten			
(31) Rijksbijdragen	25.532.134	25.124.475	-407.658
(32) Overige overheidsbijdragen	2.159.237	1.725.687	-433.550
(35) Overige baten	420.401	520.726	100.324
Totaal Baten	28.111.772	27.370.888	-740.884
Lasten			
(41) Personeelslasten	23.412.337	24.434.727	1.022.390
(42) Afschrijvingen	640.912	562.112	-78.800
(43) Huisvestingslasten	2.087.979	2.184.267	96.288
(44) Overige instellingslasten	2.149.172	2.192.038	42.866
Totaal Lasten	28.290.400	29.373.144	1.082.744
Saldo Baten en Lasten	-178.628	-2.002.256	-1.823.628
Financiële baten en lasten			
(51) Rentebaten	15.000		-15.000
(54) Rentelasten		-4.228	-4.228
Totaal Financiële baten en lasten	15.000	-4.228	-19.228
Saldo Overigen	15.000	-4.228	-19.228
Saldo Exploitatie	-163.628	-2.006.484	-1.842.856

Bovenstaand overzicht geeft aan dat de trend van het tweede kwartaal zich heeft doorgezet.

STAIJ heeft tot en met het derde kwartaal een negatief resultaat geboekt van ruim €2 miljoen. Ten opzichte van de begroting is dit een verschil van ruim €1,8 miljoen negatief. Het betreft hoofdzakelijk een extrapolatie van de oorzaken uit het tweede kwartaal. Het grootste deel van het verschil wordt veroorzaakt door de hogere personele uitgaven van ruim €1 miljoen. Een deel van deze extra personele uitgaven wordt gedekt door de subsidies van de gemeente Amsterdam. Deze subsidies worden met vertraging pas in het najaar uitgekeerd. Daarnaast zijn de gestegen loonlasten voor 2017 (waaronder de pensioenpremies) in oktober door de rijksoverheid gecompenseerd en zijn derhalve nog niet verwerkt in de exploitatie t/m september. Tot slot heeft het Vervangingsfonds de ingediende declaraties pas t/m juni 2017 afgerekend. Daarbij moet wel gemeld worden dat het proces omtrent vervangingen zowel bij het Vervangingsfonds als bij STAIJ niet soepel verloopt. Dit wordt mede veroorzaakt door het

lerarentekort waardoor een aantal STAIJ-scholen via commerciële partijen (uitzendbureaus) vervangers in moet huren. Het lukt om diverse redenen niet om deze vervangers volledig te declareren bij het Vervangingsfonds. Dit proces heeft op dit moment onze grote aandacht en nemen we op als extra risico in onze risicoparagraaf.

Om een realistischer beeld te genereren, hebben wij een prognose opgesteld waarin de verwachte afwijkingen ten opzichte van de begroting worden weergegeven. Deze prognose is hieronder weergegeven en verder geanalyseerd. In onderstaande prognose zijn de laatste beschikkingen opgenomen van het ministerie van OCW, alsmede de wijzigingen die ontstaan zijn vanuit het bestuursformatieplan en de aanpassingen in verband met de stijging van de pensioenpremies per 1 januari 2017.

Wanneer deze wijzigingen zijn verdisconteerd, is het verwachte exploitatieresultaat ruim € 180.000 positief. In vergelijking met de begroting is dit een positief verschil van bijna € 400.000 en ligt daarmee bijna gelijk aan het geprognosticeerde resultaat uit de vorige kwartaalrapportage.

Prognose 2017

	Jaar- begroting	Prognose	Afwijking t.o.v. begroting
Baten			
(31) Rijksbijdragen	34.042.845	35.098.633	1.055.788
(32) Overige overheidsbijdragen	2.878.982	3.180.982	302.000
(35) Overige baten	560.535	852.480	291.945
Totaal Baten	37.482.362	39.132.095	1.649.733
Lasten			
(41) Personeelslasten	31.216.449	32.587.520	1.371.071
(42) Afschrijvingen	854.549	759.750	-94.799
(43) Huisvestingslasten	2.783.972	2.854.900	70.928
(44) Overige instellingslasten	2.865.563	2.759.174	-106.389
Totaal Lasten	37.720.533	38.961.344	1.240.811
Saldo Baten en Lasten	-238.171	170.751	408.922
Financiële baten en lasten			
(51) Rentebaten	20.000	10.000	-10.000
(54) Rentelasten			
Totaal Financiële baten en lasten	20.000	10.000	-10.000
Saldo Overigen	20.000	10.000	-10.000
Saldo Exploitatie	-218.171	180.751	398.922

Per onderdeel worden in de volgende paragrafen de afwijkingen tussen de begroting en de prognose nader toegelicht.

Rijksbijdragen

De verwachte rijksbijdragen zijn met bijna **€1.056.000** naar boven bijgesteld. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Een hogere bijdrage personele bekostiging en personeel en arbeidsmarkbeleid en impulsgebiedentoeslag van **€648.000**. Redenen zijn een compensatie voor de gestegen pensioenpremie (3%), een ophoging van 2,6% in verband met de referentie systematiek en een extra bijdrage om de éénmalige uitkering van bruto €500 (uitbetaling in april 2017) te dekken. Laatstgenoemde uitgave was reeds meegenomen in de begroting. Tot slot wordt er een extra tranche toegekend ter dekking van de kosten van de functiemix.
- Een hogere bijdrage van **€33.000** door een stijging van de inkomsten voor de materiële instandhouding.
- Een hogere bijdrage van **€142.500** eerste opvang vreemdelingen en voor kinderen van asielzoekers die voor het tweede jaar in Nederland zijn. Dit is grotendeels ontstaan doordat er meer kinderen geplaatst zijn dan begroot.
- Vrijval van de laatste tranche versterking lerarenopleiding, lerarenbeurs en de subsidie voor het Leraren Ontwikkel Fonds voor in totaal **€175.500**.
- Een verhoging door het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Amsterdam Diemen van de bijdragen voor de basisondersteuning voor het schooljaar 2017-2018 van €125 naar €128 per leerling. Deze middelen worden standaard ingezet voor de formaties en dienen hier ook als dekkingsmiddel voor de gestegen salarislasten. Daarnaast zijn de middelen extra ondersteuning gestegen van €170 naar €189 per leerling. Deze middelen worden doorgezet naar de scholen voor het uitvoeren van arrangementen. Als gevolg van deze verhoging zijn eveneens de verwachte uitgaven voor externe ondersteuning verhoogd. De totale verhoging bedraagt **€57.000**.

Overige overheidsbijdragen

De verwachting is dat er in 2017 **€302.000** aan extra baten gerealiseerd gaan worden. Dit wordt veroorzaakt door de niet in de begroting opgenomen subsidieaanvragen voor schooljaar 2017-2018 van obs De Kaap (Schakelklas), obs De Dapper (alles in één school en extra taalinterventies), IKC Laterna Magica (“onze nieuwe school”), extra inkomsten voor de Bataviaschool in verband met de toename van het aantal leerlingen en de subsidie voor de stadsscholen. In het eerste kwartaal moesten we nog een slag om de arm houden voor laatstgenoemde subsidie, maar inmiddels is deze toegekend voor een totaalbedrag van € 300.000 voor het schooljaar 2017-2018. Op deze toekenning was deels geanticipeerd in het bestuursformatieplan.

Overige baten

Dit verwachte overige baten zijn met **€292.000** naar boven bijgesteld. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Hogere bijdrage verhuur van ruim **€153.000** in verband met de vrijval uit 2016 en een hogere bijdrage dan begroot voor Laterna Magica van Partou voor de pedagogisch-didactische ondersteuning.
- Een hogere bijdrage van ruim **€175.000** voor de bijdrage van collega besturen in verband met uitleen van medewerkers aan De Brede Selectie Deze opbrengsten waren oorspronkelijk deels begroot bij de opbrengsten van het Vervangingsfonds.
- Een lagere bijdrage detachering van ruim **€36.000** door het vertrek van een gedetacheerde medewerker.

Personele lasten

De verwachte totale personele lasten zijn ruim **€1.371.000** hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:p

- De salariskosten zijn ruim **€1.052.000** hoger dan begroot. Uit het bestuursformatieplan is gebleken dat wij voor het schooljaar 2017-2018 voor € 1.050.000 meer salariskosten maken dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door extra personele lasten (€906.000) als gevolg van het vastgestelde bestuursformatieplan, alsmede personele uitbreidingen die toegekend zijn door de extra subsidies en een gestegen pensioenpremie van 3% (circa €100.000) en een verhoging van de premie van het Vervangingsfonds per 1 augustus 2017 (circa € 46.000). Deze extra kosten worden grotendeels gedekt door extra subsidies, verschuiving van de post externe inhuur naar personele uitgaven, alsmede een dekking door de rijksoverheid voor de gestegen pensioenpremie. Voor de premieverhoging Vervangingsfonds wordt geen dekking gegeven.
- Een daling van de inkomsten van het Vervangingsfonds van **€500.000**. Hiervan is € 175.000 geboekt als inkomsten derden (zie overige baten) en daarnaast is de prognose dat door een lagere declaratiegraad minder inkomsten van het Vervangingsfonds binnen komen dan begroot (zie ook de risicoparagraaf).
- De overige personele lasten zijn ruim **€181.000** lager dan begroot. Voornaamste oorzaken hiervan zijn:
 - Er stond een dotatie gepland aan de voorziening personeel voor de negatieve getoetsten door het Participatiefonds. Omdat deze verwachte kosten al in eerdere jaren ontstaan zijn, hebben wij deze voorziening in overleg met de accountant in het boekjaar 2016 als kosten opgenomen (zie ook de Jaarrekening 2016). Dit levert een voordeel op van **€350.000**.

- Op diverse posten binnen de post overige personele lasten is de prognose naar boven bijgesteld. Dit leidt per saldo tot **€169.000** aan hogere uitgaven. Belangrijkste oorzaken zijn extra kosten voor extern personeel, externe inhuur van vervangers, hogere bijdragen aan parkeervergunningen en kosten voor de WGA-premie.

Afschrijvingen

De afschrijvingen blijven bijna **€95.000** achter op de begroting. Oorzaken hiervan zijn de doorgeschoven investeringen (zie kopje investeringen) en het feit dat een groot aantal ICT investeringen later in het jaar plaatsvindt dan begroot waardoor de start van de afschrijving opschuift.

Huisvestingslasten

De verwachte huisvestingslasten zijn bijna **€71.000** hoger dan begroot. Voornaamste oorzaken hiervan zijn hogere kosten voor algemeen onderhoud, extra onderhoud aan de beveiligingsinstallaties en hogere schoonmaakkosten. Eveneens meegenomen in de huisvestingslasten is de stelselwijziging in het planmatig onderhoud van de componentenmethode naar een voorziening. Dit leidt echter niet tot afwijkingen in de begroting omdat de wijziging budgetneutraal is geboekt. De begrote uitgaven voor planmatig onderhoud lopen nu niet meer via de exploitatierekening.

Overige instellingslasten

De verwachting is dat de overige instellingslasten per saldo ruim **€106.000** lager zijn dan begroot. Voornaamste oorzaken hiervan zijn lagere uitgaven voor de post opleiden in school (de uitgaven voor dit project zijn deels verschoven naar extern personeel) en lagere uitgaven voor het project "onze nieuwe school" (deze kosten zijn voornamelijk als personele lasten geboekt). Daar tegenover staan extra incidentele uitgaven voor de ondersteuning bij de implementatie van HR2Day.

Investeringen

Investeringen 2017	Inventarisen apparatuur	Meubilair	ICT	Leermiddelen	Overige	Totaal
Investeringsruimte begroting 2017	63.000	323.500	678.500	405.750	-	1.468.750
Investeringen t/m 3e kwartaal 2017	15.019	46.746	522.897	158.134	31.269	774.065
Investeringsruimte	47.981	276.754	153.603	247.616	-31.269	694.685

Conform de begroting zou in 2017 ruim €1.468.000 geïnvesteerd moeten worden. Tot en met het tweede kwartaal bedroegen deze investeringen ruim €338.000. In het derde kwartaal is dit bedrag verdubbeld tot bijna €775.000.

Inventaris en apparatuur

De verwachting is dat het begrote bedrag grotendeels gerealiseerd gaat worden. Uit de begrotingsgesprekken is gebleken dat een aantal scholen in het laatste kwartaal nog materiaal gaan aanschaffen.

Meubilair

Naast de uitbreidingen in het nieuwe schooljaar in verband met het starten van nieuwe groepen op een klein aantal scholen, zal de 8^e Montessorischool Zeeburg voorzien worden van nieuw meubilair. Deze investering staat gepland voor de kerstvakantie. Verder wil de 4e Montessorischool De Pinksterbloem in 2017 nog kapstokken aanschaffen. Hiermee zal het begrote bedrag grotendeels besteed worden.

ICT

De verwachting is dat er conform de begroting geïnvesteerd zal worden.

Leermiddelen

De verwachting is dat het openstaande bedrag aan leermiddelen pas in 2018 wordt besteed. Zo schuift de directeur van de 8e Montessorischool Zeeburg haar investering in leermiddelen door naar 2018 omdat zij eerst wil inventariseren wat echt nodig is. Andere scholen stellen de investering uit omdat de nieuwe methode pas in 2018 op de markt komt. Conclusie is dat uitstel van de investering voornamelijk plaatsvindt om inhoudelijke redenen.

Liquiditeit

Op 1 oktober beschikte STAIJ over ruim €8 miljoen aan liquide middelen. Hiervan staat € 2,5 miljoen conform ons treasury statuut op de lopende rekening. Het restant staat op de doelspaarrekening bij de Rabobank.

Risicoparagraaf

In de begroting 2017 en meerjarenbegroting 2018-2020 hebben wij de tegenvallers zoveel mogelijk in kaart gebracht. Zo is rekening gehouden met een daling van het leerlingengewicht van 10% per jaar. Desalniettemin hebben wij een risicoparagraaf opgenomen van onderwerpen die nog onvoldoende aan bod zijn gekomen.

In de kwartaalrapportages monitoren wij de risicoparagraaf. Op dit moment zien wij aanleiding om twee risico's (12 en 13) toe te voegen (dit gedeelte is **vet** gedrukt).

Risico omschrijving	Consequentie van het optreden van het risico	Inschatting bedrag	Risico begroting	Mitigerende maatregel
1. Leerlingenaantallen wijken af van begroting.	Gevolg is dat de baten lager zullen uitvallen.	Baten per leerling uit de rijksbekostiging zijn gemiddeld € 5.500,=.	Hoog	Nauwkeurig monitoren van instroom en uitstroom (inclusief zij instroom en zij uitstroom) en desgewenst ingrijpen in de exploitatie.
2. Harmonisatie afspraken rond onderwijshuisvesting.	Gevolg is dat er financiële onzekerheden zijn ten aanzien van de kosten van huisvesting voor vier gebouwen.	Maximaal € 50.000 per jaar.	Middel	Uitzoeken en in samenspraak met de afdeling Onderwijshuisvesting van de gemeente Amsterdam heldere afspraken maken omtrent huisvesting.
3. Mogelijke opheffing Vervangingsfonds en invoering eigen risicodragerschap.	In 2018 of kort daarna wordt het Vervangingsfonds mogelijk opgeheven. Het eigen risicodragerschap is alleen lonend bij een verzuim onder de 5 à 6%.	Onbekend.	Middel	Uitvoering geven aan het plan van aanpak ter verlaging van het ziekteverzuim.
4. Versobering regeling Vervangingsfonds.	Het Vervangingsfonds werkt per 1 januari 2016 met vergoedingen in normbedragen in plaats van de werkelijke bedragen. Tevens zijn op andere onderdelen de vergoedingsmogelijkheden beperkt.	Onbekend.	Laag	Monitoren van het verschil tussen gemaakte loonkosten vervangers en de vergoeding van het Vervangingsfonds.
5. Negatieve beoordeling instroomtoetsen door het Participatiefonds.	Door een achterstand bij het Participatiefonds krijgt STAIJ nog te maken met de beoordeling van instroomtoetsen vanaf 2012. Bij een negatieve beoordeling is de werkgever verantwoordelijk voor de betaling van de uitkeringskosten van de werknemer.	€350.000 in 2017, €100.000 in 2018 en €50.000 in 2019. Op aanwijzing van de accountant is reeds €400.000 voorzien in de exploitatie van 2016. Hierdoor is dit risico in 2017 geminimaliseerd.	Laag	Het opnemen van een personele voorziening voor het maximale bedrag aan kosten.
6. Aanpassing regeling toeslag impulsgebieden.	Vanaf 1 augustus 2017 vervalt de huidige regeling toeslag impulsgebieden. Een nieuwe regeling is nog in de maak.	Maximaal €1 miljoen indien de regeling geheel wegvalt.	Middel	Monitoren en indien nodig ingrijpen in de exploitatie.
7. Stijging pensioenpremie.	Per 1 januari 2017 stijgt de pensioenpremie van het ABP van 18,8% naar 21,1%. 70% van deze stijging komt ten laste	Maximaal € 580.000 per jaar.	Laag	Monitoren van het overheidsbeleid en indien nodig ingrijpen in de exploitatie, ondanks het feit dat de overheid heeft

	van de werkgever.			toegezegd het gehele bedrag te compenseren.
8. Sluiting van 't Gouden Ei.	Vanwege het lage leerlingenaantal heeft STAIJ besloten 't Gouden Ei per 1 augustus 2017 te sluiten. Het besluit wordt in januari 2017 ter advies voorgelegd aan de Medezeggenschapsraad van de Flevoparkschool, omdat 't Gouden onderdeel is van deze school.	Maximaal € 400.000 per schooljaar 2018-2019 indien de leerlingen naar een school gaan buiten STAIJ. De personele lasten vormen geen risico gelet op het lerarentekort en de mogelijkheid om van tijdelijk personeel afscheid te nemen.	Laag	Alle leerlingen krijgen een aanbod om naar een andere STAIJ-school te gaan indien dit in het belang is van de ontwikkeling van de leerling.
9. Insourcing.	De personele administratie nemen wij in eigen beheer per 1 januari 2017. De salarisadministratie blijven wij vooralsnog extern inhuren.	Onbekend. Kwetsbaarheid van krappe personele bezetting stafbureau.	Laag	Samenwerken met AWBR en inhuur externe expertise.
10. Oprichting Laterna Magica 0-18 jaar.	Oprichting van een nieuwe school vereist voorfinanciering.	€1 miljoen.	Hoog	Benutten van geldstromen ministerie OCW en gemeente Amsterdam.
11. Lerarentekort.	Door het lerarentekort zijn wij genooddaakt om vervangers aan te trekken via commerciële partijen. Deze kosten worden niet geheel gedekt door het Vervangingsfonds.	€250.000.	Hoog	Intensivering van de wervingscampagnes voor nieuwe leerkrachten en daardoor slechts in het uiterste geval een beroep doen op commerciële partijen.
12. Lerarenstaking.	Het ministerie kan de bekostiging inhouden aan besturen die loon doorbetalen op een stakingsdag.	Maximaal € 65.000 per stakingsdag.	Middel	Per staking de afweging maken als bestuur of doorbetaling van het loon aan stakers gerechtvaardigd is en opwegen tegen de risico's.
13. Onvoldoende beschikbare vervangingen die declarabel zijn bij het Vervangingsfonds.	Het beschikbare budget van het Vervangingsfonds wordt niet gehaald door het ontbreken van voldoende declarabele vervangingen.	Maximaal € 200.000.	Hoog	In overleg met het Vervangingsfonds bepalen hoe wij om kunnen gaan met deze nieuwe situatie die een gevolg is van het lerarentekort.